

Beszélgetés Gharbi Abdelaziz tunéziai sebésszel és magyar feleségével

2012. március 30.

Dr. Gharbi Abdelaziz sebész és felesége, Ibolya egy Tunisztól északra fekvő kisvárosban, Bizertében él. Budapesten, az orvostudományi egyetemen ismerkedtek meg 1976-ban. Harmincegy éve házasok, otthon magyarul beszélnek, de életükben mindkét kultúra fontos szerepet játszik. A tuniszi magyar nagykövetségen beszélgettünk életükről, mindennapjaikról.

Három évtizede élnek együtt. Hogyan kezdődött?

– G. A.: 1975-ben államközi szerződés alapján kaptam ösztöndíjat Magyarországra, s egy évig az előkészítő intézetben a magyar nyelvet tanultam. Talán sorsszerű, hogy leendő feleségemmel, Ibolyával a budapesti Semmelweis Orvostudományi Egyetemen már az első tanítási napon megismerkedtem.

– Ibolya: Az egyetem a „golyákat” egy hajókirándulásra hívta meg, s a dunai úton találkoztam Azzal. Már az első pillanatban szimpatizáltunk egymással, később az egyetemen évfolyamtársak voltunk, és mindkettőnket nagyon érdekelt az orvostudomány. Később együtt jártunk, s az évek során mélyült el a kapcsolatunk. 1981-ben kötöttük össze életünket. Férjem sebészként végzett, én ideggyógyászként kaptam diplomát.

– Abdelaziz úr családjában két kultúra találkozik. A ház urát mivel gazdagították a Magyarországon eltöltött évek?

– G. A.: A hetvenes években a két ország kulturális élete erősen különbözött. Így sokat köszönhettem leendő feleségemnek: bevezetett Budapest gazdag kulturális életébe, s ezzel egy életre szóló élményt szerzett. Az Operába és a Zeneakadémiára is volt bérletünk, így mind a mai napig nagyon szeretem a klasszikus zenét. Együtt fedeztük fel az olvasás örömeit is. Különösen a kortárs irodalom állt közel hozzánk, a 20. századi amerikai irodalom nagyjai: Steinbeck, O’Neill, Arthur Miller jelentettek sokat számunkra. Emellett többször utaztunk. Kiállításokra, múzeumokba jártunk, s ma is, ha külföldre járjuk, nem hagyjuk ki a múzeumlátogatásokat sem.

– Milyen hatással volt Ibolyára az arab kultúra?

– Ibolya: Mély benyomással volt rám az arab népművészet. Az évezredek hagyomány tovább él napjainkban is, a tunéziai népi kultúra – földrajzi fekvésénél fogva – különösen gazdag. Ugyanez

mondható el a zenéről, a – táncról, s az étkezési szokásokról. Mint háziasszony sokat tanultam az itteni konyha fogásaiból. Ráadásul az itteni konyhaművészet nem áll távol a magyar konyhától, hiszen mindkét földön megmaradt a török hatás. Külön kitérnék az életstílusra. Az emberek sokkal kiegyensúlyozottabbak, mint otthon, Magyarországon, szeretnek ünnepelni, mulatni, ilyenkor a ház apraja-nagyja dalra fakad, és együtt ropja a táncot.

– A boldog „békeidőkben” a magyar orvosok átlagműveltsége kiemelkedő volt. Sokan emlékezünk Magyar Imrére, Benedek Istvánra, akik a magyar művelődéstörténetbe is beírták nevüket. A kulturális életben az orvosok Tunéziában is szerepet játszanak?

– G. A.: Az orvosok általában Tunéziában is művelt emberek. Nagyon sok az orvos, aki íróként is megállja helyét, professzionálisan zenél vagy fest szabadidejében. Természetesen az ország igen nagy, és vidékenként változó az ott lakók kulturális szintje. Így az orvostársadalom is igen heterogén. – Abdelaziz úr külföldön végzett. A tunéziai orvosképzés napjainkban hazai vagy külföldi egyetemekre támaszkodik?

– Ibolya: Korábban valóban a külföldön végzett orvosok voltak túlsúlyban, a férjem is azért jelentkezett Magyarországra, mert otthon csak egy orvosi egyetem volt. Ma már a legtöbben a négy hazai: a tuniszi, a sousse-i, a monastiri és a sfaxi egyetemen végeznek. A felvételi létszám Tunéziában is korlátozott, így sokan – ha pénztárcájuk engedi – külföldön folytatják tanulmányukat: legtöbben Romániában, Oroszországban, Ukrajnában kapnak diplomát. Ráadásul igen sokan, így – mint a gazdaság legtöbb területén – az orvosi szakmában is túlképzés van.

Hogyan döntöttek letelepedésükről?

– G. A.: A hazajövetel mellett én kardoskodtam. A Magyarországon megszerzett tudásomat itthon kívántam hasznosítani, s erről szerencsére a feleségemet is meg tudtam győzni.

– Ibolya: Amikor már komollyá vált kapcsolatunk, sokat beszéltünk közös jövőnkéről is. Nagyon szerettem Magyarországon lakni, így fájó szívvel követtem férjemet, de döntésemet semmiképpen sem bántam meg. Természetesen mind a mai napig él bennem a honvágy, amit gyakori hazautazásaimmal csillapíthatok.

– A két család hogyan fogadta egybekelésüket?

– G. A.: Mint említettem, házasságunk komoly, ötéves kapcsolat nyomán született. Mi tagadás, a családom fenntartással fogadta választásomat, mivel tunéziai menyéről álmodtak. Viszont Ibolyát még házasságkötésünk előtt megismerték, s megszerették, így végül szüleim is örömmel adták áldásukat a frigyre.

– Ibolya: Kezdetben nálunk is voltak aggályok, szüleim sok balul sikerült vegyes házasság híre nyomán féltették leányukat. Az egyetemi évek alatt sokat találkoztak férjemmel, s a fenntartásaik is oldódtak az idő múltával. Szegény apám sejtette, hogy új hazát választok, de becsületére legyen mondva, maximálisan tiszteletben tartotta döntésemet. Amikor házasságkötésünk után még négy évig Magyarországon éltünk, a férjemet nagyon megszerették.

– Mindkettőjük vallása monoteista, de az iszlám hit kevésbé toleráns. Járt-e önök közt konfliktussal a hit kérdése?

– Ibolya: Családom nem volt hívő, s férjem sem volt gyakorló mohamedán. Ő csupán azt kérte, hogy ne legyen templomi esküvő, amihez a neveltetésem okán én sem ragaszkodtam. Azóta sokat változott a világ, az iszlám vallás az élet sok területén előretört. Szerencsémre a férjem – noha mohamedánnak vallja magát – mindennapi életében a hit továbbra sem játszik meghatározó szerepet.

– G. A.: Szüleim mélyen vallásosak, de egyben toleránsak is. Másfél évig laktunk a szülői házban, de soha egy fél megjegyzéssel sem utaltak arra, hogy feleségem vegye fel az iszlám hitet.

– Otthon milyen nyelven beszélnek?

– Ibolya: Magyarul. Amikor megismerkedtünk, a magyar volt a közös nyelvünk, párom ezen a nyelven udvarolt nekem, és így ismertük meg egymás érzéseit, gondolatait. Férjem nagyon jól ismerte nyelvünket, én viszont se arabul, se franciául nem beszéltem. A szokás megmaradt, gyermekeinkkel is magyarul beszélünk.

– Ahol főznek, ott tányér csörren, pohár törik. Gyakran volt mosolyszünet a családban?

– Ibolya: Hát... a foci miatt.

– G. A.: Mielőtt Magyarországra kerültem, Tunéziában az első osztályban futballoztam, éltemhaltam a sportokért. Mikor visszatértünk, a munkám mellett régi csapatomnál sportorvosként dolgozhattam. Viszont ez a majd' két évtizedes lekötöttség gyakran a család rovására ment, amit feleségem gyakran szóvá is tett. Végül 2007-ben akasztottam szögre a „focicipőt”.

– Ibolya említette, hogy hamar megszerette a tunéziai konyhát. Azért magyar ételek is kerülnek az asztalra?

– Ibolya: A kétféle identitás csak gazdagította a családi asztalt. Többségben vannak az itteni étkek, de a magyar specialitások sem hiányoznak a menüből. Nagyon szeretjük az olasz és a francia konyhát is, változatosan főzünk.

– G. A.: Mint említettem, szüleimmel másfél évet laktunk együtt, s feleségem az édesanyám mellett elleshette a helyi konyha fogásait. De a magyar ízek is megmaradtak, például sok főzeléket eszünk.

– Ibolya, hogyan tekint vissza az anyósánál töltött másfél évre?

– Ibolya: Hálásan gondolok anyósomra, aki már sajnos nincs az élők sorában. Nemcsak a családi recepteket osztotta meg velem, de az arab nyelvbe, a helyi szokásokba és az öltözködéskultúrába is ő vezetett be. Végtelen türelemmel magyarázott, s később a gyereknevelésben is segítségemre volt. Ez nagyon hasznos volt, hiszen fiunk Magyarországon született, és nem beszélt arabul, így másik „anyanyelvét” anyósom tanította meg neki. Lányom már itt született, férjem édesanyja az ő nevelésében is sokat vállalt. Neki köszönhettem, hogy idegorkosként munkát vállalhattam, hiszen biztos voltam benne, hogy gyermekeim jó kézben vannak.

– A személyes kapcsolat és a bizalom kialakítása miatt egy idegorkosnak különösen jól kell beszélnie a nyelvet...

– Ibolya: Valóban, a nyelvnek e területen nagy a szerepe. Első munkahelyemen volt egy asszisztensem, aki a betegek szavait franciára fordította, s csak lassanként tértem át a tunéziai nyelvre. Hallás után tanultam, ami viszont az írásban okozott nehézségeket. Az idő múltával már nem voltak nyelvi nehézségeim, másfél évtizede egyedül dolgozom. A tunéziai dialektust beszélem, ami lényegesen különbözik az irodalmi arab nyelvtől.

– Az arab társadalom férfiközpontúságában könnyel elfogadnak egy orvosnőt?

– Ibolya: Igen. Ennek megértéséhez viszont a tunéziai társadalom ismerete is szükséges. Az ország sajátos helyet foglal el az arab világban, hiszen a függetlenség kivívása után az új hatalom a női egyenjogúságra is nagy hangsúlyt fektetett. Az emancipált nők dolgozhatnak, és ami különösen eltér a térség több országától, joguk van a váláshoz is. Válás során a törvény is elsősorban az anya és a gyermek érdekeit képviseli. Azt már zárójelben jegyzem meg, hogy a joggyakorlat miatt a tunéziai férfiak háromszor is meggondolják, hogy válásra adják-e fejüket. Az egyenjogúság következtében a lányok is tanulhatnak, s ma már az egyetemeken túlsúlyban is vannak. Ez alól az orvosi egyetemek sem kivételek, így nagyon sok a női doktor.

– Hogyan ülik meg az ünnepeiket?

– G. A.: A hagyományos keresztény ünnepeket is számon tartjuk, karácsonykor fenyőfa díszíti a lakást, s húsvétkor meglocsolom a nejemet. Az elmúlt évben Magyarországon töltöttük a karácsonyt, s ott folytattuk, ahol két és fél évtizede abbahagytuk. Ugyanakkor a ramadán is beletartozik az ünnepek körébe.

– Vannak magyar barátaik?

– G. A.: Talán két tucat magyar telepedett le Tunéziában, őket jól ismerjük, s velük gyakran össze is járunk. Természetesen jóval többen dolgoznak az országban, de a migráció miatt kevésbé ismerjük őket. A nagykövetség rendezvényei, a nemzeti ünnepek különösen jó alkalmat adnak a találkozásra. A Magyarországon végzetek magyar vagy tunéziai feleséggel – külön baráti csoportot alkotnak.

– Utólag visszatekintve, jól döntöttek, mikor évtizedekkel ezelőtt Hannibál földjén telepedtek le?

– G. A.: Az ősi városban, a fővároshoz közel fekvő Bizertében helyezkedtünk el. Korábban mindketten kórházi alkalmazásban álltunk, most magánpraxist folytatunk, feleségem idegorkosként, én sebészként dolgozom. Jól választottunk, az otthoni híradások alapján az orvosok presztízse Tunéziában lényegesen jobb, a társadalom mind erkölcsileg, mind anyagilag megbecsüli munkájukat. Még a rendőr is elnézőbb velünk, ha megállít valami szabálytalanság miatt...

Csermák Zoltán

<http://www.kronika.ro/index.php?action=open&res=62129>